

MERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA U FUNKCIJI SMANJENJA NEZAPOSLENOSTI

ACTIVE LABOR MARKET MEASURES AIMED AT ALLEVIATING UNEMPLOYMENT

Violeta Babić

Ekonomsko-trgovinska škola, Kruševac, Srbija

© MESTE NGO

JEL Category: F16, J4, J44, J6, J64

Apstrakt

Merama politike zapošljavanja država može značajno uticati na zapošljavanje, posebno na zapošljavanje lica koja teže ulaze na tržište rada. Država može da stimuliše poslodavce, ali i da pruža podsticaje za samozapošljavanje. Porast državnih izdataka za aktivne mere politike zapošljavanja, posebno u zemljama centralne i istočne Evrope smanjuje nezaposlenost, ali je ubrzani privredni rast i razvoj nemoguć bez porasta privrednih investicija. Stopa nezaposlenosti u Srbiji je izuzetno visoka, a njeni smanjenje biće rezultat mera politike zapošljavanja koje moraju biti usklađene sa zahtevima tržišta rada, obrazovne politike i politike naučno-tehnološkog razvoja, uz istovremeno otvaranje novih radnih mesta u privatnom sektoru. Ovaj rad ima za cilj da pokaže koliko su razvijene zemlje EU, zemlje centralne i istočne Evrope i Srbija u prethodnom periodu izdvajale za mere aktivne politike zapošljavanja i koliko su ova izdvajanja uticala na smanjenje nezaposlenosti. Takođe, prikazana je i struktura preduzetih mera za smanjenje nezaposlenosti, kao i ciljevi i prioriteti nacionalne strategije zapošljavanja u Srbiji. U tom smislu izvršena je komparativna analiza različitih pokazatelja kojima se došlo do zaključka da merama aktivne politike zapošljavanja država može značajno da utiče na smanjenje nezaposlenosti, ali da one moraju biti kombinovane sa investicionim aktivnostima.

Ključne reči: mere politike zapošljavanja, zaposlenost, nezaposlenost

Abstract

Employment measures of the state can have a significant impact on employment, especially of those people who have difficulties entering the labor market. These measures don't only stimulate employers, but also provide incentives for self-employment. The increase of government expenses on active labor market programs, particularly in Central and Eastern Europe, reduces unemployment, but rapid

The address of the author:

Violeta Babić

viks@sezampro.rs

economic growth and development is impossible without an increase of business investment. Serbia's unemployment rate is extremely high, and its reduction will result from employment policy measures that must comply with the requirements of the labor market, educational policy and scientific and technological development, while creating jobs in the private sector. This paper aims to show how much the developed countries of the EU, the countries of Central and Eastern Europe and Serbia invested in active employment measures in the past, and it also shows the way those investments led to a decrease in unemployment. The structure of the measures taken to reduce unemployment, and the objectives and priorities of the national strategy for employment in Serbia are also presented. For this purpose, a comparative analysis of different indicators was carried out. The conclusion is that by using the measures of active employment policy states can significantly decrease unemployment, but these measures must be combined with investment activities.

Key words: employment policy measures, employment, unemployment

1 UVOD

Ubrzanje privrednog razvoja nemoguće je bez jake uloge javnog sektora, preko koga država neposredno deluje na tokove društvene reprodukcije. S druge strane nemoguće je govoriti o privrednom rastu i razvoju bez porasta zaposlenosti. Zato država različitim merama podstiče zapošljavanje, a veličina sredstava izdvojenih za ove namene jedan je od faktora od kojih zavisi i stopa nezaposlenosti. U mere aktivne politike zapošljavanja ubrajaju se obuke, podsticaji za zapošljavanje i samozapošljavanje, subvencije za otvaranje novih radnih mesta, podrška rehabilitaciji i zapošljavanju, start-up podsticaji, javni radovi, sajmovi zapošljavanja, aktivno traženje posla i razvoj preduzetništva, a posebna se pažnja posvećuje programima podrške osobama sa invaliditetom i pripadnicima marginalizovanih društvenih grupa. Imajući u vidu izuzetno visoku stopu nezaposlenosti u Srbiji i izuzetno mali iznos sredstava koji država troši na sprovodjenje ovih mera, neophodno je problemu visoke nezaposlenosti posvetiti naročitu pažnju, u smislu iznalaženja rešenja koja neće značajnije opterećivati državni budžet. Zato je pitanje nezaposlenosti potrebno posmatrati u skladu sa investicionom politikom zemlje i stvaranjem uslova za ubrzani razvoj sektora malih i srednjih preduzeća, ali i politikom obrazovanja i naučno-tehnološkog razvoja, koje treba da budu uskladjene sa zahtevima tržišta.

2 MERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠJAVA-NJA U ZEMLJAMA EVROPSKE UNIJE

Mere politike zapošljavanja obuhvataju intervencije koje su usmerene na pružanje pomoći nezaposlenim i drugim grupama ljudi koji

se suočavaju sa poteškoćama da uđu na tržiste rada. U većini zemalja EU primarna ciljna grupa su registrovana nezaposlena lica, ali je politika zapošljavanja usmerena i na lica koja primaju socijalnu pomoć, kako bi se oni uključili u rad i prestali da budu korisnici iste. Merama politike zapošljavanja uglavnom se podržava prelaz od nezaposlenosti ili neaktivnosti ka zaposlenju, povećavaju se mogućnosti za zapošljavanje kroz obuku ili radno iskustvo, pružaju se podsticaji poslodavcima da zaposle lica iz različitih ciljnih grupa ili se pojedincima pružaju podsticaji za samozapošljavanje. Ovim merama je u EU bilo obuhvaćeno prosečno 10,3 miliona ljudi, u svakom trenutku tokom 2010. godine (Eurostat, Key figure in Europe, 2011, p. 78)

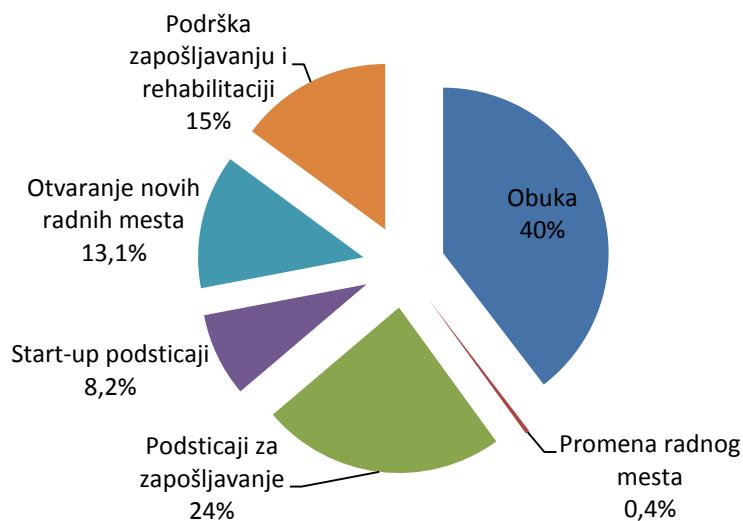
Koliko su pojedine mere politike zapošljavanja učestvovale u ukupnim javnim rashodima za zapošljavanje u EU, 2012. godine, prikazano je sledećim grafikonom. Vidimo da je skoro 2/3 ukupnih sredstava odlazilo na obuke nezaposlenih i podsticaje za zapošljavanje.

Obrazovanje povećava efikasnost svakog radnika, a nedovoljno obrazovana radna snaga može izvesti samo osnovne manuelne radnje i često postoje teškoće da se prilagode naprednjim proizvodnim procesima i tehnikama. Zato su obrazovanje i obuka temelj privrede koja teži približavanju proizvodnji sofisticiranih proizvoda sa dodatom vrednošću. Današnja globalna ekonomija podrazumeva da su zaposleni obrazovani i sposobni da se brzo prilagode promenama u okruženju.

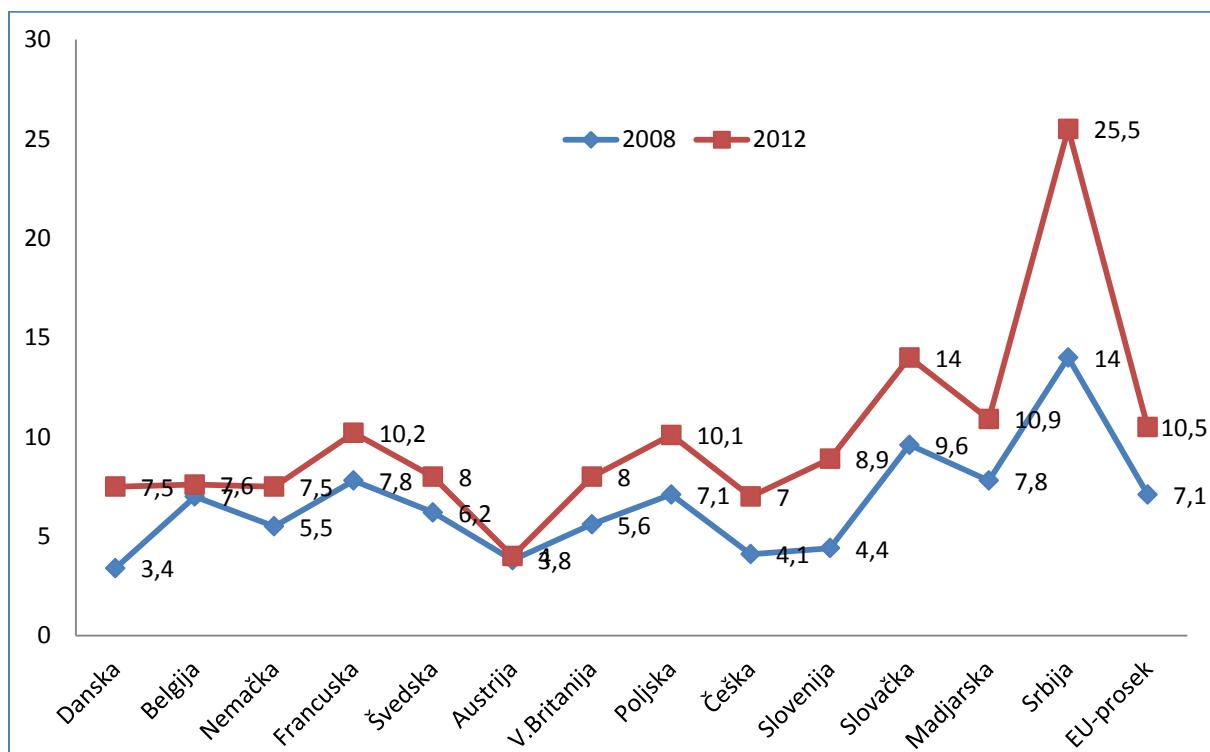
Ako posmatramo stopu nezaposlenosti lica starosti od 15-64 godine u izabranim zemljama EU i u Srbiji od 2008. do 2012. godine, vidimo da je ova stopa beležila porast u svim posmatranim

ekonomijama, ali i na nivou EU. Opadanje je jedino zabeleženo u privredi Nemačke, sa 7,5% u 2008. na 5,5% u 2012. godini. Prosek Evropske unije je 10,5% nezaposlenih lica, a cilj je da se ovaj pokazatelj svede na jednocijefeni iznos.

Najniža stopa nezaposlenosti u 2012. godini je ostvarena u Austriji i iznosi 4,3 % ali je to blagi porast u odnosu na 2008. godinu kada je iznosila 3,8%. Srbija je 2012. godinu završila sa stopom nezaposlenosti od 25,5%.

Grafikon 1. Učešće izabranih mera politike zapošljavanja u ukupnim javnim rashodima za zapošljavanje u EU, 2012. godine, u % (Eurostat, Unemployment statistics, 2013)

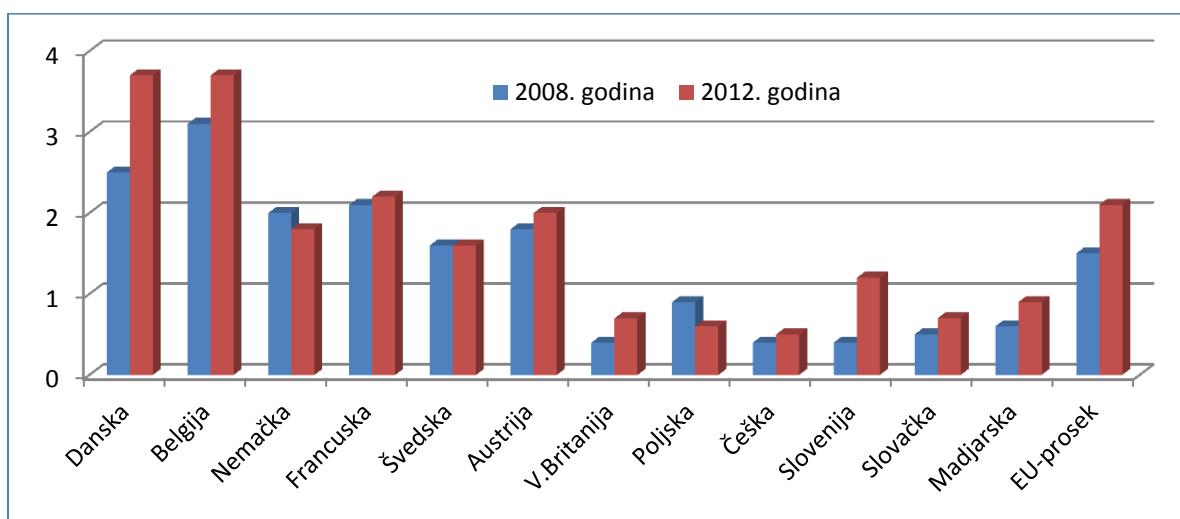

Grafikon2. Pregled stope nazaposlenosti lica starosti od 15-64 godine u izabranim zemljama EU i Srbiji, 2008. i 2012. godine, u % (Eurostat, Unemployment statistics, 2013) (MFIN, 2012, p. 15)

U posmatranom periodu, beleži se rast izdataka za aktivne mere politike zapošljavanja, posebno u zemljama centralne i istočne Evrope, dok je blago opadanje zabeleženo u Švedskoj, Nemačkoj i Poljskoj. Aktivne mere tržišta rada su u Srbiji potpuno marginalizovane. Na njih se troši tek nešto malo iznad hiljaditog dela BDP-a, što je znatno manje nego u EU gde aktivne mere čine oko 2% BDP-a (grafikon3). U Srbiji je prisutan pozitivan trend ulaganja u aktivne politike zapošljavanja, koja su se povećala sa 0,06% BDP-a u 2005. godini na 0,11% BDP-a u 2012. godini, što iznosi 3,4 mldr. dinara, a obuhvaćeno je 215.301 lice (NSZ, Informator o radu, 2013)

Bez obzira na ovaj pozitivni trend, to je daleko manje od svih posmatranih zemalja.

Budžetska izdvajanja za mere aktivne politike zapošljavanja samo su jedan od faktora koji utiče na stopu nezaposlenosti. Veća izdvajanja za programe sa ovim namenama svakako doprinose povećanom zapošljavanju stanovništva, ali moraju biti kombinovane sa investicionom aktivnošću države. To ide u prilog konstataciji da je Nemačka prošlu godinu završila kao najjača evropska ekonomija, a imala je smanjenje izdataka za mere aktivne politike zapošljavanja u prethodnom petogodišnjem periodu, koji su nadoknađeni investicionim aktivnostima.

Grafikon 3. Mere aktivne politike zapošljavanja u izabranim zemljama EU,
u 2008. i 2012. godini u % BDP-a (Eurostat, Unemployment statistics, 2013)

Uticajem države i javnog sektora na obim i strukturu privrednih investicija stvaraju se uslovi za vođenje razvojne ekonomske politike. Osnovni zadatak investicione politike je iznalaženje optimalne granice u pogledu obima investiranja, kako bi se omogućio brz razvoj zemlje, ali i stalni rast životnog standarda stanovništva.

3 MERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA U SRBIJI

Karakteristike tržišta rada u Srbiji su i u periodu pre izbijanja svetske ekonomske krize bile nepovoljne, a sa krizom su se i pogoršale. Beleži se pad zaposlenosti uz istovremeni porast nezaposlenosti i neaktivnosti u 2009. godini. Već godinama jedini segmenti zaposlenosti koji su beležili rast bili su oni najmanje produktivni (zaposlenost u javnoj i lokalnoj administraciji, neformalna zaposlenost, rad na crno,

samozaposlenost, rad u poljoprivredi). Nasuprot tome, zaposlenost za platu u formalnom privatnom sektoru je konstantno opadala.

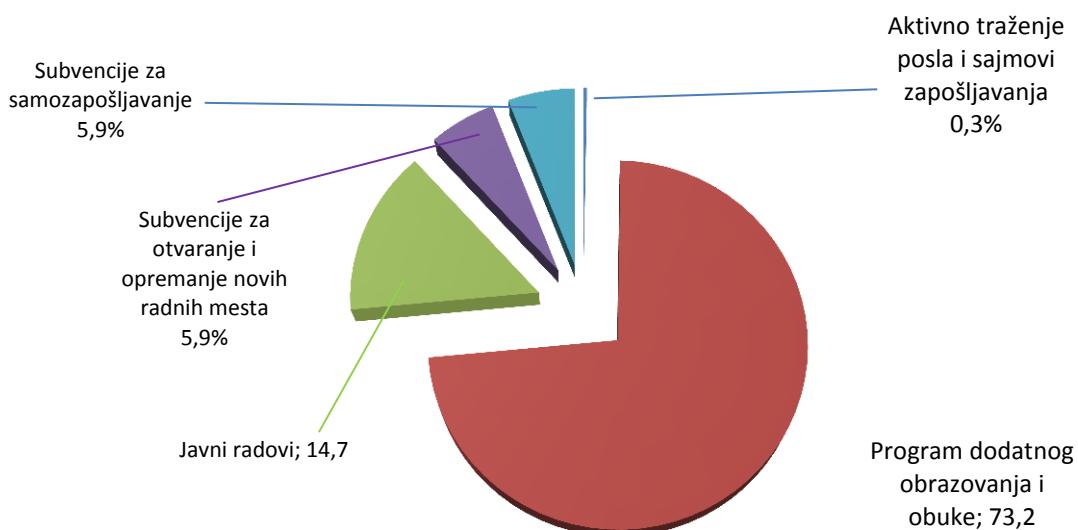
Ranjiva zaposlenost, koja je u Srbiji 2009. godine iznosila 28,6%, Međunarodna organizacija rada definiše kao deo vlasnika, samozaposlenih, poljoprivrednika i pomažućih članova domaćinstva u ukupnom broju zaposlenih. Drugim rečima, u ranjivu zaposlenost spadaju svi zaposleni izuzev zaposlenih za platu. Sagledavanjem ove stopе imamo pravu sliku koliko je stvarno zaposlenih i poslova sa, najčešće niskim zaradama i u neformalnom sektoru, a često i bez odgovarajućeg zdravstvenog osiguranja i sa veoma niskim nivoom zaštite na radu. Ranjiva zaposlenost je naročito visoka kod starijih osoba, radnog uzrasta iznad 50 godina (39,8%), osoba sa nižim

obrazovanjem (59,1%), ruralnog stanovništva (46,2%) i Roma (46,8%). (Andjelković & Golicin, 2010, p. 6).

Budžetom Republike Srbije za 2010. godinu predviđena su sredstva za programe zapošljavanja, u okviru aktivnih mera zapošljavanja, u iznosu od 1,6 milijardi dinara. U okviru programa zapošljavanja tokom 2010. godine realizovane su sledeće mere aktivne politike zapošljavanja (NSZ, Izveštaj o radu, 2010, p. 88):

- Subvencije za samozapošljavanje - Ukupan iznos planiranih sredstava za subvencije za samozapošljavanje iznosio je 357.240.000,00 dinara, finansijski je podržano 2.217 lica i isplaćeno je 353.640.000,00 dinara.

- Subvencije za otvaranje novih radnih mesta - Ukupan iznos planiranih sredstava za subvencije za otvaranje novih radnih mesta iznosio je 549.320.000,00 dinara. Finansijski je podržano 2.346 poslodavaca radi zapošljavanja 4.745 nezaposlenih lica, a potrošeno je 547.617.319,00 dinara.
- Zapošljavanje na javnim radovima – Realizovano je 99 javnih radova po Odluci iz 2009. godine, odobreno je finansiranje 352 projekta javnih radova koji obuhvataju 5.609 nezaposlenih lica (uključujući i 21 prijavu za realizaciju javnih radova za romsku populaciju za zapošljavanje 303 lica), u vrednosti od 36.873.428,64 dinara.

Grafikon 4. Učešće izabranih mera politike zapošljavanja u ukupnim javnim rashodima za zapošljavanje u Srbiji, 2012. godine, u % (NSZ, Informator o radu, 2012, p. 23)

Iz budžeta Republike Srbije, za mere aktivne politike zapošljavanja u 2012. godini izdvojeno je 3,4 milijarde dinara, od čega je 2,49 milijarde dinara potrošeno na dodatno obrazovanje i obuke, što je preko 70% ukupnih sredstava, tako da je ostalih 30% sredstava potrošeno za programe aktivnog traženja posla i sajmova zapošljavanja, subvencije za zapošljavanje i otvaranje novih radnih mesta, razvoj preduzetništva i javne radove. Programima politike zapošljavanja bilo je obuhvaćeno 215.301 lice, od čega 130.570 lica (60%) je bilo uključeno u programe aktivnog traženja posla (NSZ, Informator o radu, 2012, p. 23).

Nacionalna služba za zapošljavanje nudi da, uključivanjem u programe dodatnog obrazovanja i obuke, nezaposleni dopune svoja znanja i veštine i otvore vrata novim mogućnostima do zaposlenja. Dodatno obrazovanje i obuka je mera aktivne politike zapošljavanja i predstavlja aktivnosti usmerene ka unapređenju zaposlenosti, kojima se nezaposlenom i zaposlenom za čijim je radom prestala potreba kod poslodavca, ili kome nije moguće obezbediti odgovarajuće zaposlenje, pruža mogućnost da kroz proces teorijskog i praktičnog osposobljavanja i obučavanja stekne nova znanja i veštine radi zapošljavanja, odnosno stvaranja

mogućnosti za zapošljavanje i samozapošljavanje. (NSZ, Pravilnik o načinu i kriterijumima za sprovodjenje mera aktivne politike zapošljavanja, Sl. glasnik 12/12.)

Cilj Nacionalne službe za zapošljavanje, poslodavaca i radnika je da se trajanje nezaposlenosti smanji na najmanju moguću meru. Nacionalna strategija zapošljavanja prihvata tri sveobuhvatna cilja Lisabonske strategije iz 2000. godine, koji podrazumevaju (NSZ, Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010. godine, 2005):

1. Punu zaposlenost,
2. Kvalitet i produktivnost rada i
3. Društvenu koheziju i uključivanje na tržište rada.

Prioriteti definisani Nacionalnom strategijom zapošljavanja su (NSZ, Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010. godine, 2005, p. 23):

- Pomoći u traženju posla i prevencija dugoročne nezaposlenosti,
- Podrška preduzetništvu,
- Promovisanje fleksibilnosti na tržištu rada,
- Veće i kvalitetnije ulaganje u ljudski kapital,
- Podrška aktivnom starenju,
- Podrška ravnopravnosti polova u zapošljavanju i zaradama,
- Borba protiv diskriminacije posebno pogodjenih grupa,
- Unapređenje finansijskih podsticaja,
- Smanjenje formalnog rada,
- Podrška profesionalnoj i geografskoj mobilnosti,
- Podrška stranim direktnim investicijama i
- Smanjivanje razlika između regionalnih tržišta rada.

Iz tabele 1 vidimo da u prethodnom četvorogodišnjem periodu raste ukupan broj lica koji je obuhvaćen mera aktivne politike zapošljavanja, a posebno raste broj lica sa invaliditetom koja koriste ove mere. Rastebrojlicakoj su obuhvaćena mera profesionalne orijentacije, savetovanja o planiranju karijere i aktivnog traženja posla, broj lica koja su obuhvaćena mera za razvoj preduzetništva ostaje na približno istom nivou, dok broj lica koja su obuhvaćena javnim radovima opada.

Ako posmatramo izdvajanja za mere aktivne politike zapošljavanja u Srbiji u periodu 2010-

2012. godine, vidimo opadajući trend ukupnih izdvajanja. Povećanje se beleži kod aktivnosti aktivnog traženja posla, sajmova zapošljavanja i programa dodatnog obrazovanja i obuke, što je posledica i obuhvata većeg broja lica ovim merama. Opadanje je vidljivo kod subvencija i javnih radova, mada su izdvajanja za ove mere politike zapošljavanja beležile porast finansijskih izdvajanja u 2011. u odnosu na 2010. godinu.

Ciljevi aktivne politike zapošljavanja u 2013. godini usmereni su na (NSZ, Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010, 2005):

- Unapređenje institucija tržišta rada,
- Podsticanje razvoja regionalne i lokalne politike zapošljavanja i podsticanje zapošljavanja u manje razvijenim područjima,
- Unapređenje kvaliteta radne snage i
- Podsticanje zapošljavanja i socijalnog uključivanja teže zapošljivih lica i posebno osjetljivih kategorija nezaposlenih lica.
- U skladu sa Zakonom o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti (Zakon, Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti, 2009) (Zakon, Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti, 2010), teže zapošljiva lica su ona nezaposlena lica koja zbog zdravstvenog stanja, nedovoljnog ili neodgovarajućeg obrazovanja, sociodemografskih karakteristika, regionalne ili profesionalne neusklađenosti ponude i tražnje na tržištu rada, ili zbog drugih objektivnih okolnosti teže nalaze posao. Određenim programima i mera aktivne politike zapošljavanja podstiče se ravnopravniji položaj tih lica na tržištu rada, tako da teže zapošljiva lica imaju prioritet kod uključivanja u pojedine mere. U 2013. godini teže zapošljiva lica koja će imati prioritet u uključivanju u mere aktivne politike zapošljavanja su: dugoročno nezaposlena lica odnosno lica koja su nezaposlena duže od 12 meseci, nezaposleni bez kvalifikacija ili niskokvalifikovani, mladi do 30 godina života, višak zaposlenih i stariji od 50 godina života, žene, ruralno stanovništvo, osobe sa invaliditetom, Romi, i korisnici novčane socijalne pomoći (NSZ, Nacionalni akcioni plan zapošljavanja, 2013, p. 9)

Tabela 1. Pregled mera aktivne politike zapošljavanja u Srbiji, u periodu 2010-2012. godine i plan za 2013. godinu, po broju obuhvaćenih lica (NSZ, Izveštaj i program rada NSZ, 2010, 2011, 2012, 2013)

Vrsta mere/godina	2010.	2011.	2012.	2013. (planirano)
Profesionalna orientacija i savetovanja o planiranju karijere	25.000	29.000	31.500	32.500
Aktivno traženje posla	86.840	80.000	130.570	132.849
Programi dodatnog obrazovanja i obuke	20.000	24.000	6.230	9.850
Razvoj preduzetništva	33.000	32.700	31.171	30.633
Subvencije za samozapošljavanje	6.387	2.955	1.000	2.500
Javni radovi	5.200	5.200	3.500	3.500
Mere podrške zapošljavanju osoba sa invaliditetom	4.718	8.300	11.330	10.580
UKUPNO	181.145	182.155	215.301	222.412

Tabela 2. Pregled mera aktivne politike zapošljavanja u Srbiji, u periodu 2010-2012. godine, po izdvojenim finansijskim sredstvima (NSZ, Izveštaj i program rada NSZ, 2010, 2011, 2012, 2013)

Mere aktivne politike zapošljavanja	Finansijska sredstva		
	2010. godina	2011. godina	2012. godina
Aktivno traženje posla i sajmovi zapošljavanja	5.000.000	7.500.000	10.000.000
Programi dodatnog obrazovanja i obuke	2.095.000.000	1.430.000.000	2.490.000.000
Javni radovi	693.440.000	700.000.000	500.000.000
Subvencije za otvaranje i opremanje novih radnih mesta	549.320.000	650.000.000	200.000.000
Subvencije za samozapošljavanje	357.240.000	650.000.000	200.000.000
UKUPNO	3.700.000.000	3.437.500.000	3.400.000.000

Tabela 3. Kretanje stope nezaposlenosti u Srbiji u periodu 2008-2012. godine i projekcija za period 2013-2015.godine (NSZ, Izveštaj o radu, 2010) (NSZ, Nacionalni akcioni plan zapošljavanja, 2013)

Godina	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Stopa nezaposlenosti	14,7	17,4	20,0	22,9	25,5	26,1	25,2	23,8

Programi i mere aktivne politike zapošljavanja koji će se u cilju povećanja zaposlenosti i smanjenja nezaposlenosti u 2013. godini realizovati su (NSZ, Nacionalni akcioni plan zapošljavanja, 2013, p. 9):

1. Posredovanje u zapošljavanju lica koja traže zaposlenje,
2. Profesionalna orientacija i savetovanje o planiranju karijere,
3. Subvencije za zapošljavanje poslodavcima,
4. Podrška samozapošljavanju,
5. Dodatno obrazovanje i obuka,
6. Podsticaji za zapošljavanje korisnika novčane naknade,
7. Javni radovi,
8. Mere aktivne politike zapošljavanja za osobe sa invaliditetom i

9. Sufinansiranje programa ili mera aktivne politike zapošljavanja predviđenih lokalnim akcionim planovima zapošljavanja sredstvima iz republičkog budžeta.

Nezaposlenost u Republici Srbiji je visoka. Broj nezaposlenih, kao i stopa nezaposlenosti, kontinuirano raste od 2008. godine, kao posledica uticaja ekonomske krize na tržište rada.

Projekcija zaposlenosti za period 2013-2015. godine zasniva se na projektovanom rastu BDP-a i povećanju investicija. Prema projekcijama, ukupna zaposlenost će usporiti pad u 2013. godini, nakon oštrog pada u prethodnih pet godina. Očekuje se kumulativni rast registrovane zaposlenosti u naredne tri godine od 3,3% (NSZ, Nacionalni akcioni plan zapošljavanja, 2013, p. 6). Istovremeno, ukupna nezaposlenost će zabeležiti blago smanjivanje.

„Evropa 2020“ se zasniva na rastu koji podrazumeva ekonomiju znanja i podršku inovacijama, održivom rastu koji promoviše efikasnije korišćenje prirodnih resursa i energije, inkluzivnom rastu koji treba da omogući teritorijalnu i socijalnu koheziju. Cilj strategija EU je povećanje stope zaposlenosti stanovništva starosti 20 do 64 godine, koja je 2010. godine iznosila 68%, na najmanje 75% kroz 10 godina. U skladu sa tim cilj Srbije je povećanje iste stope, sa 47,2% u 2010. godini na 65% do 2020. godine (Stamenković, et al., 2010, p. 84).

Od posebnog značaja za produktivno zapošljavanje u narednom periodu jeste usaglašavanje politika zapošljavanja, obrazovanja i naučno-tehnološkog razvoja radi

podizanja nivoa znanja i veština i zapošljavanja prema potrebama tržišta rada.

4 ZAKLJUČAK

Mere politike zapošljavanja imaju značajan uticaj na zaposlenost i u razvijenim zemljama EU i zemljama centralne i istočne Evrope, pa tako i u Srbiji. Razlika je u tome što su aktivne mere tržišta rada su u Srbiji potpuno marginalizovane. Na njih se troši tek nešto malo iznad hiljaditog dela BDP-a, (0,11% BDP-a u 2012. godini), što je znatno manje nego u EU gde aktivne mere čine oko 2% BDP-a. S obzirom na činjenicu da obrazovanje povećava efikasnost svakog radnika, a da nedovoljno obrazovana radna snaga teško možeda se brzo prilagodi promenama u okruženju, ne čudi podatak da se za dodatno obrazovanje i obuke u zemljama EU izdvaja oko 40% ukupnih sredstava za zapošljavanje, dok se u Srbiji za ove namene troši oko 3/4 sredstava namenjenih merama aktivne politike zapošljavanja.

Ubrzavanjem razvoja privatnog sektora i intenziviranjem investicionih aktivnosti u Srbiji, mala i srednja preduzeća biće nosilac zapošljavanja u narednom periodu. Višak nezaposlenih koji će se pojavitи kao posledica reforme javnog sektora biće usmeren u privatni sektor, čija će povećana izvozna aktivnost dovesti do otvaranja novih radnih mesta.

To znači da mere aktivne politike zapošljavanja moraju biti kombinovane sa otvaranjem novih radnih mesta u privatnom sektoru i intenziviranjem investicione aktivnosti, kao i sa zahtevima tržišta rada koji prate politiku obrazovanja i naučno-tehnološkog razvoja.

CITIRANI RADOVI

- Andjelković, B., & Golicin, P. (2010, 04). *Procesna evaluacija javnih radova sprovedenih u Srbiji u 2008. i 2009. godini*. Retrieved from Inkluzija: http://www.inkluzija.gov.rs/wp-content/uploads/2009/11/Procesna-evaluacija-javnih-radova_finalni-izvestaj.pdf
- Eurostat. (2011). Key figure in Europe. (J. Piirto, Ed.) *Eurostat*, 78. doi:10.2785/6232
- Eurostat. (2013). *Unemployment statistics*. European Commision. Eurostat. Retrieved from http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics
- NSZ. (Sl. glasnik 12/12.). *Pravilnik o načinu i kriterijumima za sprovodjenje mera aktivne politike zapošljavanja*.

- MFIN. (2012, 11). Makroekonomска кретања. *Bilten javnih finansiја*(98). Retrieved from <http://www.mfin.gov.rs/UserFiles/File/bilten%20javne%20finansije/bilten%20-%2098%20-%20SRP%20za%20web.pdf>
- NSZ. (2005). *Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010*. Beograd. Retrieved from <http://www.google.rs/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.prsp.gov.rs%2Fdownload%2FNacionalna%2520Strategija%2520zaposljava%2520final%2520draft.doc&ei=ANGtUs3MG5SPyQPc7YHoBg&usg=AFQjCNHXoZM0j0j9NKx6mRF4rF3XuOPZQw&>
- NSZ. (2005). *Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010. godine*. Beograd: Nacionalna služba za zapošljavanje. Retrieved from <http://www.google.rs/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCkQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.prsp.gov.rs%2Fdownload%2FNacionalna%2520Strategija%2520zaposljava%2520final%2520draft.doc&ei=ANGtUs3MG5SPyQPc7YHoBg&usg=AFQjCNHXoZM0j0j9NKx6mRF4rF3XuOPZQw&>
- NSZ. (2010). *Izveštaj o radu*. Beograd: Nacionalna služba za zapošljavanje.
- NSZ. (2010, 2011, 2012, 2013). *Izveštaj i program rada NSZ*. Beograd: Nacionalna služba za zapošljavanje. Retrieved from http://www.nsz.gov.rs/live/dokumenti/izve_taj_i_program_rada_nsz.cid4040
- NSZ. (2012). *Informator o radu*. Beograd: Nacionalna služba za zapošljavanje.
- NSZ. (2013). *Informator o radu*. Beograd: Nacionalna služba za zapošljavanje Srbije. Retrieved from http://www.nsz.gov.rs/live/digitalAssets/1/1425_informator-oktobar-2013.pdf
- NSZ. (2013). *Nacionalni akcioni plan zapošljavanja*. Beograd: Nacionalna služba za zapošljavanje.
- Stamenković, S., Kovačević, M., Vučković, V., Jakopin, E., Bogdanov, N., Zdravković, M., . . . Arsić, M. (2010). *Postkrizni model ekonomskog rasta i razvoja Srbije 2011-2020. godine*. Beograd: Ekonomski institut, Ekonomski fakultet, USAID. Retrieved from http://www.kss.org.rs/doc/1102_makroekonomkska_proj_razv_Srbije_2011-2020.pdf
- Zakon. (2009). Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti. *Službeni glasnik*(36). Retrieved from http://www.nsz.gov.rs/live/digitalAssets/1/1248_1._zakon_o_zaposljavanju_i_osiguranju_za_slucaj_nezaposlenosti_sl.glasnik_rs_br.36-09.pdf
- Zakon. (2010). Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti. *Službeni glasnik*(88/10). Retrieved from http://download.aktivasisistem.co.rs/uploadpropisi/ZID_Zakona_o_zaposljavanju_i_osiguranju_za_slucaj_nezaposlenosti_SGRS_88-2010.doc

Received for publication: 17.11.2013
Revision received: 17.12.2013
Accepted for publication: 21.12.2013

How to cite this article?

Style – APA Sixth Edition:

Babić, V. (2014, 01 15). Mere aktivne politike zapošljavanja u funkciji smanjenja nezaposlenosti. (Z. Čekerevac, Ed.) *FBIM Transactions*, 2(1), 99-108. doi:10.12709/fbim.02.02.01.10

Style – Chicago Fifteenth Edition

Babić, Violeta. "Mere aktivne politike zapošljavanja u funkciji smanjenja nezaposlenosti." Edited by Zoran Čekerevac. *FBIM Transactions* (MESTE) 2, no. 1 (01 2014): 99-108.

Style – GOST Name Sort:

Babić Violeta Mere aktivne politike zapošljavanja u funkciji smanjenja nezaposlenosti [Journal] = Mere aktivne politike zapošljavanja // FBIM Transactions / ed. Čekerevac Zoran. - Beograd : MESTE, 01 15, 2014. - 1 : Vol. 2. - pp. 99-108. - ISSN 2334-704Y (Online); ISSN 2334-718X.

Style – Harvard Anglia:

Babić, V., 2014. Mere aktivne politike zapošljavanja u funkciji smanjenja nezaposlenosti. *FBIM Transactions*, 15 01, 2(1), pp. 99-108.

Style – ISO 690 Numerical Reference:

Mere aktivne politike zapošljavanja u funkciji smanjenja nezaposlenosti. **Babić, Violeta.** [ed.] Zoran Čekerevac. 1, Beograd : MESTE, 01 15, 2014, FBIM Transactions, Vol. 2, pp. 99-108. ISSN 2334-704Y (Online); ISSN 2334-718X.